خبر

راه‌حل‌های رفع مشکل تضییع حقوق برخی از متهمان در سند تحول قضائی

ایسنا: سند تحول، عوامل ایجادکننده مشکل محدودکردن سلیقه‌ای برخی از آزادی‌های مشروع را ضمن پنج عامل «ضمانت ناکافی صیانت از آزادی‌های مشروع»، «ابهام در قواعد حاکم بر برگزاری تجمعات»، «حمایت ناکافی از آزادی بیان»، «تضییع حقوق برخی از متهمان» و «کم‌توجهی به اجرای قانون جرم سیاسی» بیان کرده است.

راه‌حل‌های رفع مشکل تضییع حقوق برخی از متهمان

به‌منظور رفع مشکل «تضییع حقوق برخی از متهمان»، شش راهبرد یا مسیر اصلی در سند تحول در نظر گرفته شده است:

۱- پیشگیری از تخلف ضابطان: برای پیشگیری از تخلف ضابطان، سه راهکار اجرائی در سند تحول قضائی مشخص شده است: **راهکار اول:** پیگیری برای ثبت داده مکانی و تصویربرداری از محل انجام عملیات ضابطان اعم از بازرسی، ورود، معاینه محل، بررسی صحنه جرم، دستگیری و نگهداری متهمان و مجرمان، توقیف و نگهداری اشیای مکشوفه با رعایت حریم خصوصی به استثنای جرائم منافی عفت از طریق دوربین‌های نصب‌شده روی لباس ضابطان، خودروها و اماکن مربوطه با حفظ محرمانگی اطلاعات دوربین‌ها. **راهکار دوم:** فراهم‌سازی امکان ارسال گزارش‌های صوتی و تصویری اشخاص نسبت به غیرقانونی‌بودن تصمیمات، اقدامات یا خودداری از انجام وظایف ضابطان با حفظ محرمانگی هویت، تأمین امنیت مادی و معنوی با توسعه «سامانه گزارش‌دهی مردمی» و آموزش عمومی مردم. **راهکار سوم:** نظارت بر نحوه جلب و دستگیری متهمان از طریق تهیه کاربرگ‌های «جلب، جلب سیار، ورود به منزل، تفتیش و بازرسی» و الزام به درج جزئیات دستورات قضات به ضابطان در کاربرگ‌ها با رعایت «قانون احترام به آزادی‌های مشروع و حفظ حقوق شهروندی». مسئول اجرای این برنامه‌ها، دادستانی کل کشور، دادسرای انتظامی قضات و دفتر بازرسی ویژه و حقوق شهروندی است و زمان اجرای آن تا پایان سال ۱۴۰۳ است.

۲- تسهیل پذیرش وثایق و کفالت‌ها: به‌منظور تسهیل پذیرش وثیقه‌ها و کفالت‌ها، دو راهکار اجرائی در سند تحول قضائی مشخص شده است: **راهکار اول:** متنوع‌سازی وثیقه‌ها و کفالت‌ها با استفاده از همه دارایی‌های باارزش ازجمله وسایل نقلیه موتوری، سهام بورس، سپرده بانکی، سیم‌کارت و طلا با استقرار سازوکارهای هوشمند برای ارزیابی، اعتبارسنجی، پذیرش، توقیف و رفع توقیف برخط و آنی آنها از طریق دسترسی برخط و آنی به پایگاه‌های اطلاعاتی مراجع حاکمیتی و پیشنهاد صدور قرار قبولی تأمین. **راهکار دوم:** فراهم‌کردن امکان سپردن تأمین و ضمانت الکترونیکی از قبیل کفالت و تودیع وثیقه با توسعه استفاده از اطلاعات مربوط به اموال و اعتبار اشخاص متقاضی و ایجاد ظرفیت ارزیابی و توقیف وثایق به صورت برخط و غیرحضوری. مسئولیت اجرای این کار با مرکز آمار و فناوری اطلاعات، دادستانی کل کشور، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و زمان اجرای آن تا پایان سال ۱۴۰۴ است.

۳- پیشگیری از صدور قرارهای غیرضروری یا نامتناسب: راه‌حلی که برای پیشگیری از صدور قرارهای غیرضروری یا نامتناسب در سند تحول در نظر گرفته شده است، فراهم‌سازی امکان نظارت و بررسی هوشمند قرارهای تأمین صادره منتهی به بازداشت از حیث ضرورت صدور، رعایت مواعد قانونی، تمدید مدت بازداشت، تناسب قرار تأمین، وجود فرصت کافی برای معرفی کفیل یا تودیع وثیقه قبل از بازداشت و لحاظ آنها به‌عنوان شاخص‌های ارزیابی عملکرد قضات دادسراها در «سامانه جامع عملکرد قضات» و ارسال تخلفات به مراجع مربوطه است.

۴- اعلام ممنوع‌الخروجی به افراد: پیگیری ابلاغ ممنوع‌الخروجی اشخاص توسط فرماندهی انتظامی جمهوری اسلامی ایران از طریق سامانه ابلاغ الکترونیک قوه قضائیه هم‌زمان با اعمال ممنوعیت خروج شخص در پایانه‌ها به همراه درج اطلاعات مرجع درخواست‌دهنده و با رعایت بند ۳ ماده ۱۶ قانون گذرنامه و منوط‌شدن اجرای ممنوعیت خروج از کشور به ارسال این ابلاغیه در مورد اشخاص دارای حساب کاربری در سامانه مذکور، یکی دیگر از راه‌حل‌های مشخصی است که در سند تحول قضائی برای رفع مشکل تضییع حقوق متهمان در نظر گرفته شده است. مسئولیت اجرای این برنامه کوتاه‌مدت با دادستانی کل کشور، مرکز آمار و فناوری اطلاعات، دادگستری استان‌ها و زمان اجرای آن تا پایان سال ۱۴۰۳ است.

۵- استانداردسازی و توسعه فضاهای بازداشتگاهی: تعیین و اجرای استانداردهای بازداشتگاه‌ها به‌منظور رعایت حقوق بازداشت‌شدگان ازجمله دسترسی به ارتباطات و خدمات رفاهی مناسب توسط سازمان زندان‌ها، دادستانی کل کشور و دادگستری استان‌ها تا پایان سال ۱۴۰۴ راهکاری است که برای تحقق استانداردسازی و توسعه فضاهای بازداشتگاهی مشخص شده است.

۶- پیشگیری از وقوع تخلفات مأموران بازداشتگاه‌ها و تحت‌نظرگاه‌ها.

گزارش «شرق» از پیچیدگی‌های یک حکم قصاص

انتظار از نوجوانی برای اجرای اعدام

نسترن فرخه

هر چند دقیقه یک بار، از پشت تلفن صدایی یادآوری می‌کند که این تماس از زندان اهواز است، اما علی بی‌توجه به این یادآوری جملاتش را پشت هم می‌چیند و پیش می‌رود. به نظر قصد دارد در همین زمان اندک، روایتگر هر آنچه بر خودش گذشته است، باشد. شاید بعد از این همه سال، به شنیدن صدایی که بودن پشت میله‌های زندان را برایش تداعی می‌کند، عادت کرده باشد، اما با حسرت از روزهای جوانی‌اش می‌گوید که در انتظار نامعلومی گذشت و رفت. علی ۱۵ سال داشته که طبق گفته‌های خودش ناخواسته وارد ماجرای قتلی می‌شود که تمام نوجوانی و جوانی را از او می‌گیرد. درگیری به‌اصطلاح ناموسی در سال‌های ۱۳۸۴ بین دو گروه که منجر به قتل یکی از آنها می‌شود. بعد از آن اتفاق، چند نفری مورد بازجویی قرار می‌گیرند و با وجودی که علی در هیچ کجای این ماجرا نبوده، اما از او هم بازجویی می‌شود. حتی بعد از آن سؤال و جواب‌ها، پرونده با منع تعقیب روبه‌رو می‌شود، اما بعد از چند سال که از این ماجرا می‌گذرد، او مجدد احضار می‌شود. همچنان در سال ۹۳ با حکم برائت از زندان آزاد می‌شود تا سال ۱۳۹۵ که به دادگاه احضار می‌شود و دوباره با حکم قصاص راهی زندان می‌شود. حالا با وجود ابراز بی‌گناهی، جوانی خود را در پشت میله‌های زندان می‌گذراند و از فردی به‌عنوان قاتل حرف می‌زند که همان سال ۱۳۹۵ خودکشی می‌کند و به اطرافیانش گفته بوده علت این تصمیم «عذاب وجدان» است. حتی امین ریاحی، وکیل این پرونده نیز ضمن اشاره به برخی ایرادها در پرونده علی که زمان وقوع قتل نوجوانی زیر سن قانونی بوده است، می‌گوید: «با توجه به وضعیت سنی و رشد عقلی افراد زیر ۱۸ سالی که حتی مرتکب قتل عمدی می‌شوند، همواره درباره مسئولیت کیفری این دسته از متهمان بحث و اختلاف‌نظر فراوان دیده شده است و طرفداران حقوق این دسته از نوجوانان، به استناد کنوانسیون حقوق کودک، مخالف اعدام افراد زیر ۱۸ سال هستند. بلوغ نمی‌تواند معیار مناسبی برای تشخیص مسئولیت کیفری افراد باشد و چه‌بسا مرتکب، در زمان ارتکاب جرم به بلوغ رسیده است، اما رشد کافی عقلی برای اندیشه و تفکر به عواقب رفتار خویش نداشته است. در این صورت، نباید با آنها مانند افراد بزرگسال که آگاه به نتیجه اعمال خویش هستند، رفتار کرد و باید مجازات متفاوتی برای این گروه در نظر گرفت».

من قاتل نیستم

علی فولادی در این سال‌های زندان، جزء زندانی‌های بااخلاقی بوده که حتی یک پرونده انضباطی هم توسط زندان‌بان و مسئولان زندان برایش تشکیل نشده است. از پشت تلفن تقاضا می‌کند تا قبل از شروع مکالمه، نامه‌ای را بخواند. همان موقع صدای زنی گفت‌وگوی ما را قطع می‌کند؛ «این تماس از زندان اهواز است». بعد شروع به خواندن می‌کند: «من علی فولادی‌عطار از زندان سپیدار اهواز هستم. از شما به‌عنوان نماینده یک رسانه و پل ارتباطی بین مردم و مسئولان که همانا رکن چهارم جامعه تلقی می‌شوند، خواهان رساندن صدای تظلم‌خواهی و اعلام بی‌گناهی‌ام به گوش ریاست محترم قوه قضائیه آقای اژه‌ای و حاج‌آقا منتظری ریاست محترم دیوان اداری کشور هستم. من از زندان سپیدار اهواز اعلام می‌کنم که قاتل نیستم و خواهان تجدید رسیدگی پرونده هستم. پرونده‌ای که نزدیک ۱۶ سال بابتش حبس بودم و هستم». حالا علی روایت شروع آن ماجرا را شرح می‌دهد؛ زمانی که تنها ۱۵ سال داشته و ناخواسته در جریان درگیری بین قاتل و مقتول قرار می‌گیرد. پسری که همان زمان روابط نامشروع بسیاری داشته و مزاحمت‌های فراوانی برای زنان و دختران داشته است. خودش در گفت‌وگو با «شرق» این‌طور می‌گوید: «این قتل در سال ۱۳۸۴، زمانی که من ۱۵ سال داشتم، اتفاق افتاد. همان زمان ما یک یا دو بار به بازپرسی رفتیم و بعد از پرسیدن سؤالات کلی به ما گفتند به خانه برگردیم. از این ماجرا گذشت تا یک سال و نیم بعد دوباره من را احضار کردند. از من پرسیدند در این مدت کجا بودم که من پاسخی دادم. یک الی دو روزی من را بازداشت کردند که وقتی متوجه شدند اطلاعات درستی داده بودم، من را آزاد کردند. از این ماجرا گذشت تا سال ۱۳۸۷ که اداره آگاهی دوباره تماس گرفت و من را احضار کردند. اما این بار دیگر من را سال‌ها نگه داشتند. شاید برخی می‌خواستند که قتل را گردن بگیرم. قریب به چهار سال از ماجرای قتل گذشته بود و حالا بعد از این همه سال من را به اتهام قتل بازداشت کرده بودند. می‌خواستند به جرم نکرده‌ام اعتراف کنم، درحالی‌که در این مدت من منع تعقیب خورده بودم. وقتی بعد از سال‌ها وکیل خوبی گرفتم، متوجه شدم همان اوایل من منع تعقیب گرفته بودم. خلاصه در سال ۹۱ قاضی به من حکم قصاص داد که ما اعتراض کردیم و پرونده به دیوان رفت که حکم ما شکست و گفتند این پرونده دلیل محکمه‌پسند ندارد. بنابراین پرونده به شعبه کیفری برگشت و سال ۱۳۹۳ به من حکم برائت دادند که من هفته بعد آن آزاد شدم. بعد پرونده به شعبه ۲۰ دیوان عالی کشور رفت، دوباره سال ۱۳۹۵ به من پیام دادند که دادگاهی در همین مورد دارم که به همین دلیل دوباره به زندان برگشتم. سؤال من این است که چه اتفاقی افتاده که روند پرونده من در همان شعبه که حکم برائت گرفته بودم تغییر کرد؟ یعنی جان آدمی گاهی آن‌قدر بی‌ارزش است که برخی حتی سعی نمی‌کنند زمان بیشتری بگذارند و پرونده را مجدد مورد بررسی و مطالعه قرار دهند؟ من از همان اول بارها گفتم که قاتل نیستم... راستش تمام زندگی و جوانی من از بین رفت. از وقت درس و کار و پول‌درآوردنم گذشت، فقط می‌خواهم آزاد شوم تا بالای سر مادر و پدرم باشم؛ چون در این سال‌ها که گذشت، آنها هم پیرتر شدند و من به‌عنوان پسر بزرگ خانه می‌خواهم کمک‌حالشان باشم...».

مجازات قتل افراد زیر ۱۸ سال باید متفاوت از بزرگسالان باشد

علی جوانی زیر ۱۸ سال بوده که درگیر چنین پرونده قضائی می‌شود. امین ریاحی، وکیل او که در همین مدت به دست گرفتن پرونده متوجه ایرادهای حقوقی متعدد در پرونده شده است، در گفت‌وگو با «شرق» اشاره دارد: «مجازات‌های سلب حیات برای افراد زیر ۱۸ سال از بحث‌برانگیزترین مباحث حقوق کیفری است که مورد توجه قرار گرفته و هرازگاهی که خبر از مجازات اعدام یا قصاص نفس نوجوانی در رسانه‌ها منعکس می‌شود، بازتاب گسترده‌ای در جامعه داشته و از نمونه‌های آن در سال‌های اخیر می‌توان به قتل ستایش، دختر افغان‌تبار در ورامین و قتل مرحوم روح‌الله داداشی، قهرمان بدن‌سازی ایران اشاره کرد که مرتکبان قتل این افراد، در زمان ارتکاب جرم کمتر از ۱۸ سال داشتند که در نهایت با تأیید نهایی حکم قصاص در دیوان عالی کشور به اتهام قتل عمدی به دار مجازات آویخته شدند. با توجه به وضعیت سنی و رشد عقلی افراد زیر ۱۸ سالی که مرتکب قتل عمدی می‌شوند، همواره درباره مسئولیت کیفری این دسته از متهمان بحث و اختلاف‌نظر فراوان دیده شده است و طرفداران حقوق این دسته از نوجوانان، به استناد کنوانسیون حقوق کودک، مخالف اعدام یا قصاص افراد زیر ۱۸ سال هستند. برخی از حقوق‌دانان به این سبب که بلوغ نمی‌تواند معیار مناسبی برای تشخیص مسئولیت کیفری افراد باشد و چه‌بسا مرتکب، در زمان ارتکاب جرم به بلوغ رسیده است، اما رشد کافی عقلی برای اندیشه و تفکر به عواقب رفتار خویش نداشته، معتقد هستند در صورت ارتکاب قتل عمدی به وسیله این دسته از متهمان نباید با آنها مانند افراد بزرگسال که آگاه به نتیجه اعمال خویش هستند، رفتار کرد و باید مجازات متفاوتی برای این گروه در نظر گرفت. به نظر می‌رسد قانون‌گذار در قانون جدید مجازات اسلامی مصوب سال ۱۳۹۲ به نظریات این دسته از علمای حقوق توجه داشته و برخلاف قانون مجازات اسلامی سال ۱۳۷۰ که رسیدن به سن بلوغ را موجب مسئولیت کامل کیفری برای مرتکبان جرائم قتل عمدی که در زمان وقوع قتل کمتر از ۱۸ سال بوده‌اند، می‌دانست و در صورت احراز عمدی‌بودن حکم به قصاص نفس این دسته از متهمان صادر می‌کرد، سعی بر تعدیل مجازات افراد زیر ۱۸سالی که متهم به قتل عمد بوده‌اند، داشته است و در ماده ۹۱ قانون مجازات اسلامی شرایطی را پیش‌بینی کرده که به آسانی نتوان افراد بالغ زیر ۱۸ سال یعنی دختران ۹ تا ۱۸ سال و پسران ۱۵ تا ۱۸ سال شمسی را به دلیل ارتکاب قتل عمدی به قصاص نفس محکوم کرد. درخصوص ماده ۹۱ قانون مجازات اسلامی، قانون‌گذار بیان کرده که در جرائم موجب حد یا قصاص، هرگاه افراد بالغ کمتر از ۱۸ سال، ماهیت جرم انجام‌شده یا حرمت آن را درک نکنند یا در رشد و کمال عقل آنان شبهه وجود داشته باشد، حسب مورد، با توجه به سن آنها به مجازات‌های پیش‌بینی‌شده در این فصل محکوم می‌شوند. تبصره: دادگاه برای تشخیص رشد و کمال عقل می‌تواند نظر پزشکی قانونی را استعلام بگیرد یا از هر طریق دیگر که مقتضی بداند، استفاده کند. بنابراین دیگر نمی‌توانیم قائل به این باشیم که صرف ارتکاب قتل به وسیله نوجوانی که به بلوغ رسیده، مستوجب مجازات قصاص نفس است و محاکم کیفری یک در زمان صدور حکم مکلف به بررسی این موضوع هستند که آیا متهم زیر ۱۸ سال، در زمان قتل به حرمت عمل خود آگاه بوده، یعنی می‌دانسته رفتار وی مستوجب مجازات قصاص نفس است یا از ماهیت عمل خود اطلاع داشته است؟ برای مثال، علم داشته که رفتار او قتل عمدی محسوب می‌شود. همچنین قضات دادگاه‌ها مکلف هستند حسب مورد با مشورت با پزشکی قانونی درباره رشد و کمال عقلی نوجوانی که مرتکب قتل عمدی شده است، تحقیق کنند و درصورتی‌که ابهامی درباره رشد عقلی وی داشته باشند یا اینکه به علم برسند که مرتکب، حرمت عمل خویش را درک نکرده یا آگاه به ماهیت رفتار خویش نبوده است، نمی‌توانند حکم به قصاص نفس صادر کنند. محاکم با رعایت مواد ۸۸ و ۸۹ قانون مجازات اسلامی باید این دسته از مرتکبان را به جایگزین مجازات قصاص نفس یعنی نگهداری در کانون اصلاح و تربیت و همچنین دیه محکوم کنند. خوشبختانه با تغییراتی که در چندین سال گذشته در قوانین جزایی ایران درخصوص مجازات این دسته از متهمان انجام شده است، بسیاری از مرتکبان قتل‌های عمدی که در زمان ارتکاب جرم کمتر از ۱۸ سال داشته‌اند، به استناد ماده ۹۱ قانون مجازات اسلامی از مجازات قصاص نفس رهایی یافته‌اند».

دریچه

چند نکته حقوقی که باید بدانیم

توضیحات حقوقی تکمیلی گزارش برای فهم بهتر موضوع، به این شرح است:

قسامه یکی از قواعد فقهی برای اثبات قتل و به معنای ادای سوگند اولیای دم در ادعای قتل است. فقهای شیعه بر اعتبار قسامه در قتل نفس و قطع اعضا و جوارح اجماع داشته و عقیده دارند که یکی از شروط اصلی قسامه وجود لوث است اما علمای عامه اتفاق نظر دارند که قسامه فقط در قتل نفس معتبر است و در برهه‌ای از تاریخ مشروعیت آن را انکار کرده‌اند. اشکالی که در این خصوص وجود دارد این است که تصور می‌شود قسم‌خورندگان بدون علم و اطلاع کافی می‌توانند سوگند یاد کنند، در حالی که فی‌الواقع این‌گونه نیست. قسم‌خورندگان باید عالم بوده و سوگند باید عین حس باشد نه از روی حدس و گمان. برای اثبات این مطلب که قسم‌خورندگان در قسامه باید از روی علم و آگاهی کامل سوگند یاد کنند نه از روی ظن یا جهل از متون روایی و متون فقهی و قانون جزایی مشخص است.

متون روایی چه می‌گوید؟

روایت قتل سهل بن عبدالله انصاری بر تأیید این مطلب دلالت دارد که در قسامه باید سوگند قسم‌خورندگان عین حس و قطعی باشد یا در تحریرالوسیله درمورد شروط ادای قسامه چنین آمده: یشترط فی القسامه علم الحالف و یکون حلفه عن جزم و علم و لا یکفی الظن.

قانون جزایی: در قانون مجازات اسلامی مواد ۳۴۰ و ۳۴۱ و ۳۴۲ نیز به علم اداکنندگان سوگند اشاره شده است:

ماده ۳۴۱: اگر احتمال آن باشد که اداکننده سوگند بدون علم و براساس ظن و گمان یا با تبانی سوگند می‌خورد مقام قضائی موظف به بررسی موضوع است.

ماده ۳۴۲: لازم است اداکنندگان سوگند از کسانی باشند که احتمال اطلاع آنان بر وقوع جنایت موجه باشد.

جدول ۴۷۷۰ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- زندگینامه- غلبه و چیرگی ۲- فرمان توقف- پشت سر هم- اشعه فرابنفش ۳- واضح و آشکار- صافی- بایگانی ۴- کارش را به فردا میفکن- مدار صفر درجه زمین- حرف انتخاب ۵- سفید آذری- پادشاهان- ذخیره‌کردن انرژی الکتریکی در خازن- راز مگوی خانم‌ها ۶- ناشناخته- ضربه‌ای در تنیس روی میز ۷- ستودن- بلندنظری- سازمان اطلاعات مرکزی آمریکا ۸- نماز وحشت- نوعی شیرینی بادامی- رستنی ۹- خیزابه- پوشیده و پنهان- طول ۱۰- بدزبانی و دشنام‌گفتن- کشتگان معشوق‌اند ۱۱- گوشه‌نشین شطرنج- بانو- طلایی- قدیمی‌ترین پل اصفهان ۱۲- پسوند شباهت- دلیل- از عناصر طراحی معماری ۱۳- چند رقم- سازمانی با تشکیلات مشخص- میخ در گویش عرب ۱۴- درودگر- فراخوانده‌شده- آزرده ۱۵- از شبکه‌های تلویزیونی ما- از پادشاهان سلسله ساسانی

عمودی:

۱- پول زور- پدرمردگان- هادی الکتریسیته ۲- منطقه خوش‌آب‌وهوای تابستانی- رمانی از جوجو مویز، نویسنده انگلیسی ۳- نیکورو- یکدندگی- کوه سیمرغ ۴- گنده- تیراندازی- نوعی فعل مضارع ۵- آلیاژی از آهن- خوبی‌ها و نیکی‌ها ۶- به داستان‌های کوتاه و فرعی در دل یک فیلم بلند گفته می‌شود- نام دختر امام حسین(ع)- تکرار یک حرف ۷- گاهی یاد هندوستان می‌کند- پهناورترین استان ایران- پناهگاه ۸- انجمن بین‌المللی حمل‌ونقل هوایی- چشمه- جانشینان ۹- سؤال- نامی دخترانه- جشن پیدایی آتش ۱۰- حرف ندا- تحت فرمان- خجلت‌زده ۱۱- نیم‌تنه زمستانی- از آحاد زمان ۱۲- رنگین‌کمان- دشمن ارزانی است- پایتخت ایتالیا ۱۳- زادگاه نیما- فراموشی- پاندول ۱۴- مهاجم کلمبیایی تیم فوتبال لیورپول- کاوش ۱۵- نام شش تن از فرمانروایان روسیه بود- ساکنان محله- روزگار، زمانه

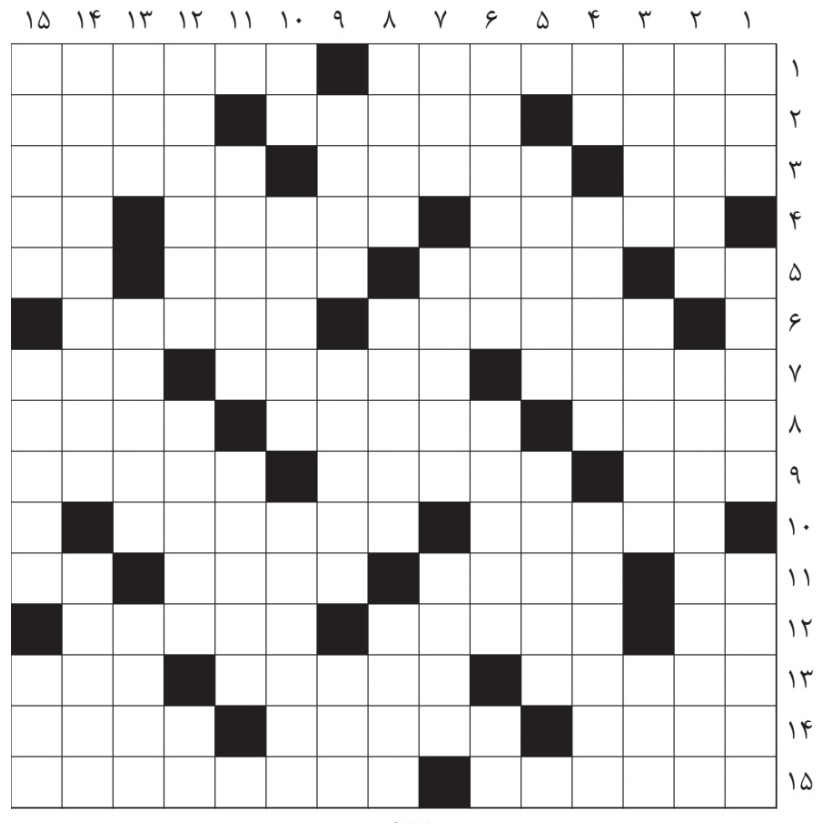

حل سودوکو ۳۷۶۵

۶	۲	۷	۸	۹	۱	۳	۵	۴
۱	۸	۵	۳	۲	۴	۶	۷	۹
۹	۳	۴	۵	۷	۶	۱	۲	۸
۵	۹	۲	۶	۴	۳	۸	۱	۷
۷	۱	۳	۲	۸	۹	۴	۶	۵
۴	۶	۸	۱	۵	۷	۹	۳	۲
۸	۵	۱	۴	۶	۲	۷	۹	۳
۳	۴	۹	۷	۱	۵	۲	۸	۶
۲	۷	۶	۹	۳	۸	۵	۴	۱

۹	۵	۱	۷	۲	۴	۳	۸	۶
۴	۷	۸	۶	۱	۳	۲	۵	۹
۲	۳	۶	۹	۵	۸	۴	۱	۷
۸	۶	۳	۴	۷	۵	۹	۲	۱
۵	۴	۹	۱	۳	۲	۷	۶	۸
۱	۲	۷	۸	۹	۶	۵	۳	۴
۶	۸	۲	۵	۴	۷	۱	۹	۳
۳	۱	۴	۲	۶	۹	۸	۷	۵
۷	۹	۵	۳	۸	۱	۶	۴	۲

حل جدول ۴۷۶۹

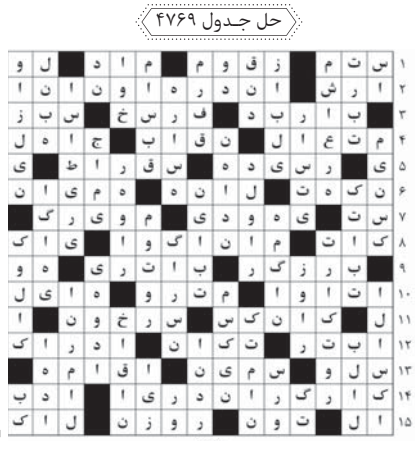

سودوکو سخت ۳۷۶۶

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

						۲		
			۴	۷		۸		۶
۳	۵						۹	
	۲				۱		۷	۹
			۵		۷			
۷	۸		۶				۲	
	۹						۱	۸
۱		۵		۸	۳			
		۴						

سودوکو ساده ۳۷۶۶

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

		۳		۱				
	۶		۲				۸	۵
۲				۶	۸	۷		
۷			۶	۵	۲	۹		۸
۶				۴				۳
۵		۸	۳	۷	۹			۴
		۵	۷	۲				۶
۹	۴				۶		۵	
				۸		۲		